

Advies : Natuurtoets en adviesnotitie natuurwaarden BreeBronne

Datum : 23 juni 2014
Opdrachtgever : BreeBronne
Ter attentie van :
Projectnummer : 211x05495

Opgesteld door : Rob van Dijk
i.a.a. : Peter van de Ligt

Aanleiding

Ten noorden van de kern Maasbree, aan de Lange Heide 9, ligt recreatiepark Breebronne. Het park beschikt over diverse typen chalets en kampeerplaatsen voor caravans en tenten, diverse recreatieve en horecagelegenheden en wenst nieuwe recreatiewoningen / vakantieappartementen te bouwen. Vanuit de recreatiemarkt is de laatste jaren nadrukkelijk de behoefte ontstaan om grote luxe vakantieaccommodaties te realiseren. Daarnaast heeft het park zich de afgelopen jaren op een apart deel van haar grondgebied gespecialiseerd in het bieden van huisvesting voor buitenlandse werknemers. Aan het goed huisvesten van buitenlandse werknemers is een toeneemende behoefte, het park wil deze tak in de toekomst dan ook graag uitbreiden op een geheel nieuw in te richten locatie, grenzend aan het recreatiepark.

De geplande ontwikkeling is niet mogelijk op basis van het bestaande bestemmingsplan. Om deze ontwikkeling juridisch-planologisch mogelijk te maken dient een nieuw bestemmingsplan opgesteld te worden. Het doel van dit bestemmingsplan is te beschikken over een adequate juridisch-planologische regeling, waarin de volgende aspecten zijn geregeld:

1. vernieuwing recreatiepark met de daarmee gepaard gaande bouw van nieuwe recreatiewoningen en vakantieappartementen (kampeerplaatsen voor caravans en tenten worden daarvoor opgegeven);
2. vastleggen van het gebruik van een deel van het recreatiepark ten behoeve van huisvesting van buitenlandse werknemers;
3. uitbreiding van het recreatiepark met 8 ha, dit ten behoeve van huisvesting van buitenlandse werknemers;
4. afsplitsen voormalige bedrijfswoning;
5. in stand houden bouwrecht voor twee nieuwe bedrijfswoningen.

Ten behoeve van het bestemmingsplan is het onder andere noodzakelijk om inzicht te krijgen in de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden met betrekking tot natuurwetgeving en natuurbeleid. Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden en eventuele vervolgstappen vanuit natuurwetgeving en –beleid om de geplande ontwikkeling te realiseren en advies over de wijze waarin natuurwaarden in het plan zouden moeten worden vastgelegd. Hier toe is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied in beeld te brengen.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige bescherming van natuurwaarden plaats via bestemmingsplannen, visies en verordeningen. De belangrijkste natuurwaarden zijn planologisch beschermd door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) is vastgelegd.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er n.a.v. projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Planologische natuurbescherming

De provinciale groenstructuur bestaande uit de EHS en Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG) zijn ruimtelijk in de Structuurvisie en Verordening vastgelegd. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Overige visies.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (te samen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag

of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen. Met passende maatregelen kan de aanvraagprocedure voor een ontheffing voorkomen worden. Voor soorten van 'tabel 2' geldt bovendien dat een ontheffing niet nodig is wanneer gewerkt wordt conform een door LNV goedgekeurde gedragscode. Als passende maatregelen niet mogelijk zijn dan dient er een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een belang behorende bij het beschermingsregime waaronder de soort beschermd wordt.

Werkwijze toetsing

In de quickscan worden de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling (aanlegfase en nieuwe situatie) op de natuurwaarden op en rondom het plangebied beoordeeld. Hierbij gaat het enerzijds om beschermde soorten vanuit de Flora- en faunawet en anderzijds om de natuurwaarden die op provinciaal en gemeentelijk niveau beschermd zijn. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009. Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 9 november 2011 een veldbezoek gebracht aan het plangebied. Het doel van dit verkennende terreinbezoek was een beeld te krijgen van de gebiedskenmerken, het grondgebruik en de mogelijke natuurwaarden binnen het plangebied. Het gebied is globaal doorzocht op mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens, zoals de provinciale natuurgegevens en algemene verspreidingsatlassen. Tevens is gebruik gemaakt van gegevens uit de Natuurtoets Glastuinbouwlocatie Siberië (2008). Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Natuurwaarden en effectbeoordeling

Natuurbeschermingswet

Het projectgebied ligt ver buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het plangebied liggen geen wettelijk beschermde natuurgebieden. Vanuit het project hoeft geen rekening te worden gehouden met wettelijke gebiedsbescherming.

Planologisch beschermde natuurwaarden

Het plangebied ligt buiten de EHS of POG zoals begrensd op de Groene Waardenkaart van de Provincie Limburg. Het plangebied ligt wel binnen een ecologische verbindingszone in het Landshapsplan Klavertje 4. Dit plan is door DCGV opgesteld en door de provincie, waterschap en de betrokken gemeenten bestuurlijk vastgesteld.

Flora

In het plangebied komen op diverse plaatsen aandachtsoorten voor. Het meest opvallend is het voorkomen van Wilde gagel in de natuurstrook aan de westzijde van de zwemplas. Deze soort is beschermd volgens beschermingsniveau 2 van de Flora- en faunawet. Volgens de provinciale natuurgegevens komt hier ook Dotterbloem (beschermingsniveau 1) voor. Het is verboden om bij Volgens de provinciale natuurgegevens komt in een groenstrook in het plangebied tevens Wilde marjolein (beschermingsniveau 2) voor. De betreffende groenstrook bestaat momenteel uit een

dichte bosaanplant, waarin de soort niet meer is aangetroffen. Door de beschaduwing en ontwikkeling van de strooisellaag zal deze soort hier zijn verdwenen.

Naast de genoemde wettelijk beschermde soorten komen verspreid in het plangebied nog aandachtsoorten voor zoals Slangenwortel (aangetroffen in een moeras/slootzone), Trekrus, Dwerg-viltkruid (volgens provinciale inventarisatiegegevens) en andere schraallandsoorten. Het betreft enerzijds soorten van vochtige tot moerassige, zure omstandigheden, en anderzijds soorten van droge zandige schraallanden.

Effectenbeoordeling

Wanneer de natuurzone ten westen van de zwemplas op een passende wijze planologisch wordt bestemd, zijn effecten op de wettelijk beschermde Wilde gagel (beschermingsniveau 2) voldoende uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn holen en graafsporen van Konijn, Mol en Veldmuis aangetroffen. Naast deze soorten zullen nog andere zoogdieren van het plangebied gebruik maken, zoals Egel, Huis-spitsmuis, Gewone en/of Tweekleurige bosspitsmuis, Bosmuis, Haas en marterachtigen zoals Hermelijn, Wezel en Bunzing. Deze soorten vallen binnen beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Daarnaast is in het plangebied op twee plaatsen een Eekhoorn (beschermingsniveau 2) aangetroffen, in het boomrijke westelijke deel van het recreatiepark en in het zuidelijke deel van het plangebied, nabij de boogschietbaan. In het westelijke deel van het park is ook een takkennest aangetroffen, dat mogelijk gebruikt wordt door Eekhoorns. Ook het bos ten noorden van het recreatiepark is volgens waarnemingen uit 2008 rijk aan Eekhoorns. Verondersteld kan worden dat alle boomrijke delen van het plangebied leefgebied van de Eekhoorn vormt.

In de directe omgeving van het plangebied komt één grondgebonden zoogdiersoort van beschermingsniveau 3 voor, namelijk de Das. In het bos direct ten noorden van het plangebied is volgens de inventarisatiegegevens uit 2008 een bewoonde dassenburcht aanwezig. Het omliggende agrarische gebied maakt deel uit van het foerageergebied van de Das. Het leefgebied en foerageergebied van de Das staat sterk onder druk door de geplande ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Siberië.

Effectenbeoordeling

Wanneer bij de vernieuwing van het recreatiepark bomen gekapt worden, zal van tevoren moeten worden beoordeeld of hierbij nestplaatsen van Eekhoorns in het geding zijn. Dit kan bijvoorbeeld worden geregeld in de omgevingsvergunning. Wanneer het bosachtige karakter van het recreatiepark op een passende wijze planologisch wordt bestemd, zijn effecten op de wettelijk beschermde Eekhoorn (beschermingsniveau 2) vanuit het bestemmingsplan voldoende uit te sluiten.

Voor de Das leidt de uitbreiding van het recreatiepark met 8 hectare tot een afname en versnippering van de hoeveelheid foerageergebied. Wat het effect van deze ontwikkeling is op de dassenpopulatie, is op basis van de gebruikte gegevens niet te beoordelen. Hiervoor is het van belang om het plan te beoordelen in relatie tot de glastuinbouwontwikkeling en landschapsonwikkeling vanuit Klavertje 4.

Vleermuizen

Volgens inventarisatiegegevens uit 2008 vormt de noordzijde van het recreatiepark een foeraargebied voor Gewone dwergvleermuis en een soort van het geslacht *Myotis* (waarschijnlijk Watervleermuis). Het pad met waterloop ten noorden van het park is tevens in gebruik als vaste vliegroute. In de omgeving zijn bovendien de soorten Laatvlieger, Baardvleermuis en Grootoorvleermuis waargenomen.

Het recreatiepark is door de parkachtige inrichting en aanwezigheid van oppervlaktewater zeer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De lijnvormige beplantingen in en rondom het plangebied zijn bovendien geschikt als vaste vliegroute voor vleermuizen. In het plangebied zijn daarnaast enkele holle bomen en gebouwen aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Effectenbeoordeling

Wanneer bij de vernieuwing van het recreatiepark bomen gekapt worden, zal van tevoren moeten worden beoordeeld of hierbij verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het geding zijn. Dit kan bijvoorbeeld worden geregeld in de omgevingsvergunning. Wanneer het bosachtige karakter en de relatieve donkerte op het recreatiepark op een passende wijze planologisch wordt bestemd, zijn effecten op wettelijk beschermde vleermuizen voldoende uit te sluiten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogelsoorten waargenomen: Houtduif, Grote bonte specht, Boomklever, Boomkruiper, Koolmees, Roodborst, Merel, Ekster, Zwarte kraai en Vlaamse gaai. Het veldbezoek is uitgevoerd buiten het broedseizoen. Op basis van de aangetroffen biotopen en beschikbare natuurgegevens kan desondanks de geschiktheid van het plangebied voor broedvogels in beeld worden gebracht. Het plangebied vormt voor alle waargenomen vogelsoorten een geschikte broedbiotoop. Provincie Limburg vermeldt daarnaast waarnemingen van vogelsoorten van vochtige struwelen, zoals Bosrietzanger, Grasmus, Kleine karekiet en Rietgors. Daarnaast zijn vogels van open bostypen vermeld, zoals Grote lijster en Grauwe vliegenvanger. In het agrarische gebied zijn soorten aanwezig zoals Geelgors, Boompieper en Veldleeuwerik. Volgens de inventarisatiegegevens uit 2008 komen in het gebied ten noorden en oosten van het plangebied 80 vogelsoorten voor. Hieronder zijn ook verschillende roofvogels en uilen, waarvan overigens onbekend is waar deze broeden.

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, koloniebroeders en gebouwbewonende vogelsoorten. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Op basis van het veldbezoek is het voorkomen van jaarrond beschermde soorten in het plangebied, bijvoorbeeld Sperwer of Havik, niet uit te sluiten. Daarnaast zal het agrarische gebied deel uitmaken van het foerageergebied van dergelijke vogelsoorten. De holenbroedende soorten die in het plangebied voorkomen (Grote bonte specht, Boomkruiper, Boomklever) vallen onder de categorie 5-soorten.

Effectenbeoordeling

Wanneer bij de vernieuwing van het recreatiepark bomen gekapt worden, zal van tevoren moeten worden beoordeeld of hierbij verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten of holenbroeders in het geding zijn. Dit kan bijvoorbeeld worden geregeld in de omgevingsvergunning.

Voor roofvogels leidt de uitbreiding van het recreatiepark met 8 hectare mogelijk tot een afname van de hoeveelheid foerageergebied. Wat het effect van deze ontwikkeling is op het leefgebied van jaarrond beschermde vogelsoorten, is op basis van de gebruikte gegevens niet te beoordelen. Hiervoor is het van belang om het plan te beoordelen in relatie tot de glastuinbouwontwikkeling en landschapontwikkeling vanuit Klavertje 4.

Vissen, amfibieën en reptielen

De zwemplas in het plangebied heeft een slecht ontwikkelde watervegetatie. Ook de oevervegetatie is op de meeste plaatsen slecht ontwikkeld. In de plas en de andere wateren in het plangebied zullen algemene, weinig kritische soorten zoals Bruine kikker, Gewone pad, Middelste groene kikker en Kleine watersalamander kunnen voorkomen. Deze soorten vallen binnen beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het voorkomen van bedreigde en/of strenger beschermde vissen en amfibieën is op basis van de aangetroffen waterbiotoop en de beschikbare verspreidingsgegevens redelijkerwijs uitgesloten. Voor reptielen zoals Levendbarende hagedis zijn op beperkte schaal geschikte biotopen aanwezig in het plangebied, zoals de natuurstrook ten westen van de zwemplas. Aangezien in de verre omgeving van het plangebied geen leefgebieden van reptielen bekend zijn, is het voorkomen van deze soort redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermde ongewervelde diersoorten

De waarde van het gebied voor ongewervelde soorten is slecht bekend. Op basis van het veldbezoek is het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde diersoorten echter met voldoende zekerheid uit te sluiten. Dergelijke soorten stellen zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving, waaraan het plangebied niet voldoet.

Conclusie en advies

Binnen het plangebied zijn verschillende soorten te verwachten (of vastgesteld) die wettelijk beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet of die vermeld zijn op de Rode Lijst van bedreigde soorten. Deze soorten zijn met name te verwachten op het bestaande recreatiepark. Bij de vernieuwing van het recreatiepark zal op voorhand niet exact in te schatten zijn of ergens bomen gekapt worden of andere maatregelen genomen moeten worden. In het bestemmingsplan is het mogelijk om vast te leggen dat bij dergelijke maatregelen vooraf moet worden beoordeeld of hierbij verblijfplaatsen van beschermde diersoorten (zoals eekhoorns, vogels en vleermuizen) in het geding zijn. Dit kan bijvoorbeeld worden geregeld in de omgevingsvergunning. Hiermee kan voldoende zekergesteld worden dat het bestemmingsplan niet in strijd is met de Flora- en faunawet en dat de uitvoering van het plan in dat opzicht niet in het geding is.

Voor het beoogde uitbreidingsgebied geldt dat deze voor de Das leidt tot afname en versnippering van de hoeveelheid foerageergebied. Voor roofvogels leidt de uitbreiding van het recreatiepark mogelijk tot een afname van de hoeveelheid foerageergebied. Wat het effect van deze ontwikkeling is op deze soorten, is op basis van de gebruikte gegevens niet te beoordelen.

Hiervoor is het van belang om het plan te beoordelen in relatie tot de glastuinbouwontwikkeling en landschapsontwikkeling vanuit Klavertje 4.

Het huidige recreatiepark en het beoogde uitbreidingsgebied liggen binnen de ecologische verbindingszone Zuidelijke Sport die is vastgelegd in het Landschapsplan Klavertje 4. Aan de hand van de natuur- en landschapsdoelen voor deze zone is beoordeeld wat het effect van deze ontwikkeling is op deze verbindingszone. Mede op basis hiervan is een landschapsplan opgesteld, waarin afspraken met DCGV zijn verwerkt en wat daardoor aansluit bij het streefbeeld voor de Zuidelijke Sport in het Landschapsplan Klavertje 4.